

Život bez násilí
je právo každé ženy

Projekt November - inovativní práce norské policie s oběťmi trestných činů

26.5.2016

V rámci studijní cesty týmu proFem, kterou podpořila Nadace Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů, do norského Osla, nám byl představen inovativní projekt November. Projekt realizuje norská policie za finanční podpory Ministerstva spravedlnosti, je realizován od ledna letošního roku po dobu 3 let. Jeho hlavní myšlenkou je zajištění komplexní pomoci zejména obětem trestných činů.

Cílem projektu je tedy vytvoření spolupráce a koordinace služeb pro oběť domácího násilí, se zaměřením na ochranu, stabilizaci a ukončení spirály násilného vztahu. Usiluje o zefektivnění poskytnutí pomoci, vše se děje hned a pomoc je koordinována. Jedná se o pilotní projekt, pracují zde vyšetřovatelé, kteří jsou proškoleni v oblasti domácího násilí, vyhodnocování rizik, bezpečnosti. Pracovníci společně s obětí spolupracují se sociálními pracovníky a psychology. Při práci s oběťmi usilují o citlivou péči, chtějí mít pro oběti vše při ruce, aby nemuseli docházet za psychologem apod., naopak příslušní pracovníci a pracovnice poskytují služby obětem přímo na stanici, ve speciálně vyhrazených prostorech.

Z 15 okrsků v Oslu, poskytuje toto středisko služby ve 4. V každém okrsku mají kontaktní osobu, která s tímto centrem komunikuje a zajišťuje interdisciplinární spolupráci, specializuje se na oblast domácího násilí. Každé ráno

Linka právní
pomoci
608 222 277

Online poradna
poradna@profem.cz

Intervenční
centra
774 433 034

probíhá schůzka vyšetřovatelů s psychologem, sociálním pracovníkem, státním zástupcem a společně diskutují nad jednotlivými případy. Umožňuje jim to získat různé náhledy na konkrétní případ a společně se domluvit na strategii, jak budou dále postupovat.

A jak v praxi vypadá projekt November? Pokud se oběť domácího násilí obrátí na policii v souvislosti s domácím násilím, policie informuje oddělení November, kde s obětí zahájí spolupráci. Bude jí poskytnuta krizová intervence, psychická podpora, dojde k výsledku. Dále přijde sociální pracovníce, která oběť provází dalšími kroky, společně vyhodnocují rizika a připravují bezpečnostní plán, snaží se zajistit vše, co oběť v danou chvíli potřebuje. Vše bude poskytnuto na půdě policejní stanice, v prostorách, které jsou velice vřelé a je z nich cítit přátelský atmosféra. Prostory reagují na potřeby traumatizovaných lidí, působí uklidňujícím dojmem, všude je kousek přírody (ať již v podobě květin, nebo tapet s motivem přírody).

Dále jsme diskutovali konkrétní případy, které v rámci projektu November řeší, od začátku roku mají již 40 případů. V rámci pomoci využívají bezpečnostní alarm, který dostane oběť, pokud dojde k výjezdu policie. Tím může policii diskrétně zavolat, pokud se cítí v ohrožení. Dále využívají tzv. domácího vězení, kdy násilná osoba dostane náramek, který detekuje její polohu, dostane zákaz pohybovat se v nějaké oblasti, kde se oběť vyskytuje. Stejně tak oběť může být v rámci mobilní aplikace informována, kde se násilná osoba pohybuje. Policisté se pravidelně vzdělávají, mají například větší znalost o psychickém násilí a dokáží ho včas rozpoznat. Již v rámci odborného vzdělávání policistů se klade důraz na oblast domácího násilí.

Z návštěvy jsme měli velice dobrý dojem, věříme, že se tento pilotní projekt v praxi osvědčí a v budoucnu bude fungovat po celém Norsku. Projekt je pro nás velkou inspirací a ukazuje, jak je důležité, věnovat v trestním řízení poškozeným náležitou péči.

O proFem

Kdo je kdo

Kontakt

Publikace

Archiv projektů

Ke stažení

Starý web proFem

Najdete nás:

Život bez násilí
je právo každé ženy

Návštěva Azylového domu v Oslu

Linka právní
pomoci
608 222 277

Online poradna
poradna@profem.cz

Intervenční
centra
774 433 034

20.5.2016

V rámci studijní cesty do Norska, kterou podpořila Nadace Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů, jsme navštívili největší a druhý nejstarší azylový dům pro oběti domácího násilí v Evropě.

Nachází se v hlavním městě Oslu na utajené adrese a kromě hlavní budovy disponuje několika dalšími taktéž utajenými byty. Azylový dům vznikl již v roce 1978, je určen obětem domácího násilí, sexuálního násilí (včetně obětí sex byznysu) a obětem nuceným k nedobrovolnému sňatku. Je jediný na území hlavního města. Personál tvoří 65 – 70 zaměstnankyň a zaměstnanců. Každoročně je v azylovém domě ubytováno téměř 350 žen a necelé tři stovky dětí.

Azylový dům je otevřen ženám i mužům i bez dětí. Většina žen (80-90%) jsou migrantky. Migrantky jsou v oblasti domácího násilí zvláště zranitelné: bývají na svém (většinou původem norském) muži zcela závislé ekonomicky (jen 16% pracuje), mají nedostatečnou nebo vůbec žádnou sociální síť, bývají vytržené ze svého prostředí, mají více nezletilých dětí a v neposlední řadě neumí jazyk. Oproti tomu v denním centru, které je součástí azylového domu, více než polovinu klientek tvoří Norky. Každý měsíc zde vyhledá pomoc kolem 200 osob, 15 -20 je přijato k pobytu, ostatní využívají jen ambulantní programy denního centra. V samostatném objektu s několika pokoji a jedním malým bytem jsou ubytováni muži. Počítá se s tím, že mohou přijít s dětmi, ročně vyhledá pomoc asi 15 klientů. Ubytovaní mohou poskytnout i lidem se změnou pohlaví, případně lidem s jinou sexuální orientací. Asi 30% klientek přichází do azylového domu samo, necelých 20% v doprovodu policie, zbytek přivádí přátelé, rodinní příslušníci nebo zástupci úřadu starajícího se o děti. Někdy je klientka k pobytu doporučena městským úřadem.

Azylový dům vedle ubytování poskytuje klientkám a klientům individuální konzultace psychologů, sociálních pracovníků a právníků, které mají za cíl především na počátku pobytu rychle a efektivně stabilizovat oběť domácího násilí, zajistit dostatek důkazů pro trestní řízení a také zajistit její bezpečnost. Po této úvodní fázi začínají společně pracovat na hledání nových perspektiv a nastartování nového života bez násilí: soustředí se na řešení bytové situace a také hledají neziskové projekty, do kterých by se klient/klientka mohla zapojit, aby dostávala podporu i po opuštění azylového domu. Překvapila nás vysoká efektivita práce s klienty: průměrná doba pobytu je jen 3 měsíce. Pobyt v azylovém domě je zdarma – to je také zásadní rozdíl oproti praxi v ČR. Součástí azylového domu je výše zmíněné denní centrum, které nabízí vedle individuálních konzultací také kurzy pro rodiče a svépomocné skupiny pro oběti. V azylovém domě se zaměřují na posílení rodičovských kompetencí klientů/klientek. Učí se vychovávat své děti jinak, aby se nestaly další oběti násilí ve vztazích.

S dětmi se pracuje samostatně. Děti tu mají (stejně jako jinde v Norsku) podstatné místo. Většinou děti velmi dobře vědí, co se v rodině odehrává (a to i přesto, že se oběť i násilník domnívají, že jsou za zavřenými dveřmi). Proto se tu pracuje na zpracování zkušenosti s dítětem samostatně (bez přítomnosti rodiče). Děti mohou po příchodu do azylového domu pokračovat ve vzdělávání – většinou mají každé svého učitele, aby ztráta ve škole nebyla během pobytu v azylovém domě příliš zásadní. Menší děti mají k dispozici velkou hernu. Všichni pak rozlehlou terasu, která může sloužit jako náhrada za pobyt venku, je-li z bezpečnostních důvodů vyloučen. Zaujal nás velký důraz na socializaci obětí. Například pokoje jsou zařízené velice skromně- v místnosti jsou postele, skříň stůl, v podstatě holé stěny bez kuchyně a sociálního zařízení. Oproti tomu společné prostory jsou vybavené téměř vším, co vyžaduje moderní domácnost: vybavené kuchyně, obývací pokoje, herny, terasa. Koupelny a toalety jsou společné. Klientky jsou tak nuceny opouštět často svůj pokoj, musí komunikovat a mohou vzniknout neformální sociální vztahy, které zcela přirozeně posilují resocializaci obětí.

Samostatnou část azylového domu mají k dispozici mladí lidé, kteří se stali obětí nuceného sňatku. Tento problém (v ČR téměř neznámý) je v Norsku velmi častý. V loňském roce vyhledalo v celém Norsku pomoc 400 obětí, odhaduje se, že se tento problém týká každoročně až 2000 obětí. Lidé, kteří vyhledají pomoc v této situaci, jsou většinou ve

věku 15-22 let. Někdy je situace natolik vyhrocená, že vyžaduje od takto mladých lidí ihned opustit primární rodinu, několik let se skrývat, přijmout jinou identitu a začít žít ve zcela jiném prostředí. Mnoho z nich není schopno toto vydržet a vrací se domů a to i přesto co jim hrozí. Obvyklá délka pobytu přímo v azylovém domě je 5 měsíců až rok. I to je pro mladé lidi velmi těžké – dříve byla pomoc organizována přes neziskové projekty, které jsou flexibilnější. Pobyt v azylovém domě nebyl tak dlouhý. Zdá se, že ne každá změna i v Norské sociálnímu systému jde dobrým směrem.

Nejdéle mohou v azylovém domě pobývat oběti sexuálního obchodu s lidmi (nucená prostituce, zneužití v porno průmyslu apod.) Práce na znovunalezení svého místa ve světě často trvá řadu let. Také tyto oběti mají v azylovém domě vyhrazeny samostatné prostory.

V roce 2010 proběhla v Norsku pro azylové domy zásadní legislativní změna: byl přijat zákon o azylových domech. Na základě tohoto opatření došlo ke změně financování. Dříve byl azylový dům financován z prostředků vlády, nyní je za financování odpovědné město. To vypisuje výběrové řízení na 10 let a zajišťuje tak zařízení stabilní a relativně jisté finanční podmínky fungování. Také toto řešení (zejména délka kontaktu), které umožňuje snížit administrativní zátěž každoročních žádostí a vyúčtování dotací na minimum a přináší klid na práci s klientkami a klienty, nás velmi zaujalo. V tomto azylovém domě mají velkou snahu více připojit k sociálním službám činnosti policie – jedná o pravidelné přítomnosti policie přímo v prostorách domu. Podobný projekt prolínání policejní a sociální práce pro oběti domácího a sexuálního násilí jsme také navštívili a z hlediska prevence sekundární viktimizace těchto obětí ho považujeme za mimořádně přínosný.

Návštěva azylového domu v Oslu byla pro nás velmi užitečná. Řada zkušeností a výchozích předpokladů v práci s oběťmi domácího a sexuálního násilí je u nás a v Norsku stejná. Liší se především formy a možnosti práce s touto cílovou skupinou: jiné finanční možnosti především na personální zajištění služeb a s tím související jejich vysoká efektivita a zacílení jsou pro náš systém pomoci stále nedosažitelnou výzvou.

O proFem

Kdo je kdo

Kontakt

Publikace

Archiv projektů

Ke stažení

Starý web proFem

Najdete nás:

Život bez násilí
je právo každé ženy

sexuálního násilí

Psychosociální pomoc na pohotovosti v Oslu pro oběti domácího a

20.5.2016

Během naší studijní cesty do Osla, kterou podpořila Nadace Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů, jsme navštívili řadu institucí a organizací zabývajících se problematikou domácího a sexuálního násilí a zavítali jsme rovněž na pohotovost, konkrétně na oddělení psychosociální pomoci dospělým pacientům a pacientkám.

Toto oddělení se zaměřuje na psychosociální pomoc především obětem domácího a sexuálního násilí a také na pomoc strašim pacientům a pacientkám. Oběti násilí potřebují často specifický přístup, je třeba, aby s nimi bylo jednáno citlivě s ohledem na jejich mnohdy velmi traumatickou zkušenost.

Personál psychosociálního oddělení tvoří vyškolený interdisciplinární tým 60 sociálních pracovníků/ků a zdravotních sester a bratrů, kteří poskytují akutní pomoc 24 hodin 7 dní v týdnu. Následnou péči, která je poskytována ve formě konzultací 4-5 měsíců po první návštěvě, pak poskytuje ještě tým 10 lidí. Pro pacientky a pacienty, kteří se stali obětí násilí či zneužívání je třeba zajistit co nejkratší čekací dobu, pomoci jim, aby se mohli cítit bezpečně a projevat empatii. Péče, která jim je poskytnuta a vztah, který si navzájem s pracovníci či pracovníkem vytvoří, je zásadní pro

Linka právní
pomoci
608 222 277

Online poradna
poradna@profem.cz

Intervenční
centra
774 433 034

to, zda pacientky a pacienti nastoupí i do následného poradenského programu.

Při příchodu pacientky či pacienta je s nimi vždy veden vstupní pohovor, kde je mapována jejich situace. Zjišťuje se jejich fyzický a psychický stav, incident, který oběť přivedl na ambulanci, životní situace a síť lidí v sociálním okolí oběti násilí, kterým může věřit. Při úvodním setkání se řeší rovněž základní potřeby, tedy jídlo, spánek, kde může oběť prvních pár hodin či dní po incidentu zůstat, bezpečnostní plán. Při tomto pohovoru musí být zajištěno jejich soukromí, policie mu tedy nesmí být přítomna, naopak je vhodné když může pacienta či pacientku doprovodit někdo z rodiny nebo přátel jako psychická podpora. Tento vstupní pohovor nesmí trvat déle než hodinu, aby byla omezena doba, kterou pacienti a pacientky stráví na pohotovosti. Důležité je příběh pacientů a pacientek, kteří zažili násilí či zneužívání, nikdy nepochybnout. Cílem je jim pomoci a stabilizovat je v náročné situaci, důležité je proto jejich vnímání a prožívání zkušenosti. Je třeba, aby oběti násilí a zneužívání opět získali kontrolu nad situací. Kvalitní péče může zásadním způsobem přispět k předcházení chronických psychických poruch.

Oddělení psychosociální pomoci dále pomáhá obětem se zajištěním právní pomoci a informuje je o běžných post-traumatických reakcích, aby následně nebyli tolik zaskočení tím, co se nimi může po prožitém traumatu dít. Takovýchto oddělení je na pohotovostech po celém Norsku pro oběti sexuálního násilí celkem 23, pro oběti domácího násilí však poskytují tuto pomoc zároveň pouze 3 tato oddělení. V roce 2015 poskytlo oddělení psychosociální pomoci na pohotovosti v Oslu pomoc asi 200 obětem domácího násilí a 440 obětem sexuálního násilí.

Pokud pracovníci/ce zjistí, že pacient či pacientka je obětí domácího či sexuálního násilí a je v rodině přítomné dítě, mají povinnost vždy kontaktovat orgán sociálně-právní ochrany dětí. Stejně tak mají oznamovací povinnost na policii, pokud zjistí, že pacient či pacientka je obětí domácího či sexuálního násilí. Na pohotovosti sbírají zároveň důkazy k prokázání trestného činu, díky němuž musela pacientka či pacient přijít na pohotovost a uchovávají tyto důkazy po dobu 4-5 měsíců. Pacientka a pacient má tak později možnost si rozmyslet, zda bude pachatele/ku žalovat. Součástí psychosociálních služeb na pohotovosti je i možnost přespání na jednu noc. Podle zákona upravujícího akutní potřebu zajistit v době krize přístřeší, má každý člověk v krizi nárok na střechu nad hlavou.

Návštěva oddělení psychosociální pomoci na pohotovosti v Oslu pro nás byla velmi zajímavá a přínosná. V České republice takováto služba pro oběti domácího a sexuálního násilí chybí a pohotovost v Oslu je pro nás tedy velkou inspirací. Zdravotnický personál přitom často neví, jak s těmito oběťmi jednat, aby nedocházelo k jejich další traumatizaci a sekundární viktimizaci, což je velice problematické obzvláště v situacích, kdy je zdravotnické zařízení první institucí, se kterou se potom, co domácí či sexuální násilí vyjde najevo, oběť setká. Pracovníci a pracovnice mají speciální vzdělání v oblasti pomoci obětem domácího a sexuálního násilí. Vědí, jaká jsou specifika jednání s těmito oběťmi, mají citlivý a empatický přístup. O tom, že je jejich práce potřebná a úspěšná svědčí také skutečnost, že přibližně 70% pacientek a pacientů se na oddělení po první schůzce vrací a využívá následné poradenské služby. Oběti přímo na pohotovosti dostanou kromě lékařské péče zároveň i sociální a psychologickou pomoc, pomoc se zajištěním právního poradenství a zároveň jsou archivovány důkazní materiály a oběť má možnost si promyslet, jak bude chtít dále postupovat. Zaujala nás také osobní angažovanost pracovníků, které nám činnost oddělení psychosociální pomoci představovali.

[O proFem](#)[Kdo je kdo](#)[Kontakt](#)[Publikace](#)[Archiv projektů](#)[Ke stažení](#)[Starý web proFem](#)

Najdete nás:

Život bez násilí
je právo každé ženy

Studijní cesta týmu proFem do Norska

Ve dnech 19. - 23. 4. 2016 podnikl tým proFem, o. p. s. studijní cestu do norského Osla. Tato cesta byla podpořena z Fondu bilaterální spolupráce Nadace Open Society Fund z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů.

Naším cílem bylo poznat a inspirovat se know-how norských organizací i státních institucí, které mají dlouhodobé zkušenosti v oblasti boje proti genderově podmíněnému násilí, zejména proti domácímu a sexuálnímu násilí. Chtěli jsme obohatit a rozšířit naše znalosti v této oblasti a zamyslet se nad možnou aplikací osvědčených norských modelů v naší práci.

Navštívili jsme v Oslu několik zajímavých míst:

- norský Direktorát pro děti, mládež a rodinu
- Azylový dům pro oběti domácího a sexuálního násilí a pro oběti nucených sňatků
- Neziskovou organizaci SEIF
- Úřad ombudsmana pro rovnost a antidiskriminaci
- Policejní stanici Stovner
- Psychosociální oddělení pro oběti domácího a sexuálního násilí na pohotovosti v Oslu

Ze všech navštívených míst jsme si odnesli řadu informací a poskládali si tak ucelenější obrázek o tom, jak v Norsku

Linka právní
pomoci
608 222 277

Online poradna
poradna@profem.cz

Intervenční
centra
774 433 034

k problematice domácího a sexuální násilí přistupují. Nejzajímavější pro nás byla návštěva [azylového domu](#) pro oběti domácího násilí, policejní stanice, kde nám představili pilotní [projekt November](#) a dále také psychosociálního oddělení pro oběti domácího a sexuálního násilí na [pohotovosti](#) v Oslu.

Cestu hodnotíme jako velice přínosnou, Norsko je pro nás, v oblasti boje proti genderově podmíněnému násilí, velkou inspirací. Nejedná se však pouze o legislativu a daleko lepší institucionální zajištění služeb pro oběti násilí, ale také o aktivní a nadšený přístup všech pracovníků a pracovníků, včetně státní správy, se kterými jsme se setkali.

Zprávu ze studijní cesty, včetně informací o navštívených institucích si můžete stáhnout [zde](#).

O proFem

Kdo je kdo

Kontakt

Publikace

Archiv projektů

Ke stažení

Starý web proFem

Najdete nás:

